

Hegyes Erdély – Havas Erdély

Hetven évvel ezelőtt harsogott az induló: „Édes Erdély, itt vagyunk!” Erdély, ahogy a régiek mondták, „a másik magyar haza”, itt van a szomszédban. Nincs messzebb, mint Ausztria. Az, hogy Romániához csatolták, azt is jelenti, hogy mi, anyaországiak is abban vagyunk érdekeltek, hogy Románia, ahol Magyarország után a legtöbb magyar él, legyen sikeres, polgárai éljenek minél jobban.

Régi jelszavam, hogy „Sízzünk itthon!”- is. De Erdélyben is otthon vagyunk. Nemcsak a történelem bizonyítja ezt, de az ottani hegyekben élő, bennünket őszinte szeretettel váró magyarok is ezt üzenik.

A prospektusok, a Hó-show pultjai szebbnél-szebb terepeket, vonzó utakat kínálnak – minden évben magasabb áron. Igen, de az Alpokban, sőt egyre inkább a Tátrában is biztos a hó, hosszúak és jól kezelték a pályák – mondogatjuk magunknak. Mesterséges hó és kezelt pálya azonban itthon is egyre több van, de Erdélyben a hazainál jóval magasabbak a hegyek, nem hiába hívjuk őket havasoknak, ott is egyre több a felvonóval rendelkező sípálya, kényelmes vendégházak vannak a sítérek közelében, az árak pedig jóval kedvezőbbek még az itthoniaknál is.

Hetven évvel ezelőtt az akkor ismét Magyarországhoz került magashegységekben, Kárpátalján és Erdélyben, az adott korhoz képest jó színvonalon állt a sísport. Felvonók akkor még az Alpokban is épp, hogy megjelentek, viszont a Keleti-Kárpátok, a Hargita, a Radnai-havasok remek lejtői remek, hosszú lesiklásokat kínáltak. Az utóbbiban Borsafüreden jött létre a Magyar Nemzeti Télisport Központ, a Lóhavason épült és klasszis hölgyversenyzőnkéről, Eleőd Anikóról elnevezett Anikó-menedékház pedig a magyar sízők színe-javának lett az otthona. Nobel-díjas tudósunk, Szent-Györgyi Albert is gyakori vendég volt itt, Nelli leányával, aki azután a kitűnő síversenyző, Libik György (a svédországi emigrációjában publikált „Üzenet a lesiklásból” szerzője) felesége lett.

A kommunista korszakban Romániában, csakúgy mint nálunk, támogatták, sőt erőltették, hogy minél többen sportoljanak, de új pályák ott sem épültek. A magyarlakta vidékeken csak primitív, „kutyás” (drótkötélbe kampóval beakasztós) felvonókra futotta, és mindig hosszúak voltak a sorok. A rendszerváltozás után jó darabig csak annyi változott, hogy a bezárt üzemek tulajdonában álló felvonókat szétlopták, hagyták tönkremenni. Ez történt a Gyilkos-tónál a Cohárdon, az Egyesekőnél, és a Hargitán is.

Pár éve azonban megváltozott a helyzet. Egyre több panzió és magántulajdonú menedékház épült a Székelyföldön, és téli kihasználtságuk érdekében egyre több

helyen található sífelvonó is. Egyelőre még csak a régi, eléggé rövid pályákon, de pályaelőkészítő ratrak szinte mindenütt van. Az ismert, régóta kabinos felvonóval is rendelkező Brassó-Poiana (a Keresztényhavas, Schuler) zsúfolt és drága, nem is ajánlom senkinek. Az egykori magyar központban, Borsán, csak tervezik a teljes terep modern felvonóval ellátását. Nagybánya mellett Kapnikbánya három húzós felvonója 1250 m magasra vontat, előnye, hogy Budapeستől csak 430 km, Nyíregyházaig autópálya. Mind több székelyföldi település közelében van már felvonós sípálya, többek között Sepsiszentgyörgyön, Komandón, Szovátán, a Bucsin-tetőn, Tusnádon, Homoród-fürdőn és Gelencén is. Ezek általában 1000 m körüli magasságban találhatóak és 150-200 m a pályák szintkülönbsége, tehát elsősorban kisgyermekes családoknak és kezdőknek ajánlhatók. (Nem teljes listájuk a sielok.hu honlapon található.) Sokat ígér és számunkra különösen fontos lesz a Bihar-hegység, mert közel van, vonzza a hófelhőket, és legmagasabb csúcsa, a Vlegyásza (Vigyázó) meghaladja az 1800 métert. A hegység peremén van már több kisebb felvonós terep, és ambiciózus fejlesztési tervekről olvashatunk.

A Székelyföld közepén elterülő Hargita-hegység egy rég kihűlt vulkán. Az egykori kráter peremét körbevevő csúcsok 1700-1800 méter magasak, fenséges kilátással, télen vastag hótakaróval. Ez a magyarok által lakott területek legmagasabb hegysége, a Madarasi Hargita csúcs 1801 m magas. Kopjafák, kereszttek, kőoszlopok jelzik, hogy ez a magyar Szent Hegy, a Fudzsiája, vagy akár a Himalája magyar megfelelője! A csúcs alatt, fenyveserdőktől körülvéve 1650 m magasságban kialakult egy kis telep, ahol összkomfortos, minden igényt kielégítő, de mérsékelt árú menedékházban lakva (pályaszállás!) négy, korszerű felvonóval ellátott, összesen 4,8 km hosszú pálya várja a vendégeket, a kezdőktől a versenyzői szintig. Tavaly óta hóágyú növeli a természetes hótakarót. Távol van a lakott településektől, de két kiépített erdei úton (Udvarhelyen át Zetelakától, illetve Csíkszereda felől Szentegyházától) jól megközelíthető, a táj és a hangulat pedig feledhetetlen. Az alpesi sízés mellett a terep ideális a túrasízéshez is. Végtelen havas lejtők, jelzett és jelzetlen ösvények és szánutak a fák között. Gyalogosan is, vagy még inkább hótalpon jobbnál jobb célpontok, kilátóhelyek várják a télen napot és egészséget keresőket. Autóval a Kolozsvárt elkerülő autópálya révén már 8-9 óra alatt elérhető, de naponta menetrendszerű busz közlekedik Budapest és Székelyudvarhely, illetve Zetelaka között, ahonnan már csak néhány km a Hargita katlanja.

A Hargita másik ígéretes síközpontja az 1300 m magasságban fekvő Hargitafürdő. Ez alig 20-re van Csíkszeredától, télen is jól karbantartott úton közelíthető meg. Itt még csak két húzós felvonó működik, elég rövid pályán, de Hargita megye magyar önkormányzata tudatában van az idegenforgalom kínálta lehetőségeknek, és elkezdte

az egész térség tervszerű fejlesztését. A terv nagyszabású: Hargitafüredről kabinos felvonó a Csicsói Hargitára, és innen két székes felvonóval kapcsolat a Madarasi Hargitával. Ez már egy minden igényt kielégítő pályarendszer lenne. A beruházáshoz magántőke és sikeres EU-pályázatok mellett arra is szükség van, hogy az érintett területek tulajdonosai (magánszemélyek és közbirtokosságok) ebben jó partnerek legyenek. További csíkszéki önkormányzatok is kapcsolódni kívánnak e tervhez, akkor a már meglévő utak a kráter északi és keleti peremét is bekapcsolhatják a rendszerbe.

További lehetőségek is kínálkoznak, de egyelőre inkább az álmok, mint a tervek szintjén. Tusnádfüred és a Szent Anna tó között magasodik a Nagy-Csomád, ennek északi oldala is tisztás, legelő, szinte kínálja magát sípályának. Gyergyószentmiklóstól alig pár kilométer a Gyilkos-tó, számos házzal, panzióval, fölötté a Nagy- és a Kis-Cohárd (1500- 1300 m), ahol régebben virágzó síélet volt, a felvonó drótját pár éve még ott láttam rozsdásodni. Onnan délre majd 1800 m magas a Nagy-Hagymás, annak keleti oldala egy hatalmas füves katlan, nyáron legelő. Nem hiszem, hogy Erdélyben lenne ennél alkalmasabb terep a lesiklásra, 1750 méterről a 950 méteres magasságban fekvő Háromkútig. A Gyimesben 1400-1500 m magasak a csúcsok, a Háromszéki-havasokban 1600-1700 méterig emelkednek, számos síterepet kínálva. És ott vannak a Görgényi- és a Kelemen-havasok, az utóbbiban 2000 fölötti csúcsokkal. Mindenütt vannak a fakitermelésre épített erdészeti utak, tehát a terepek megközelíthetők. 120 évvel ezelőtt az Alpok völgyeiben megbújó falvak népe szegény volt, mert az erdő és az állattartás csak szerény jövedelmet biztosított. Az idegenforgalom, és kiemelten a téli sportok jóvoltából ezek a területek ma milliók számára nyújtanak felüdülést, a helyieknek pedig szép jövedelmet biztosítanak. Itt a példa, érdemes követni.

Ha minden jól alakul, akkor pár éven belül, mire elkészül az erdélyi autópálya, egy ragyogó téli-nyári üdülőterületté válhat a Hargita, nyomában pedig a többi havas. De nem kell addig várnunk, a magasabb fekvésű terepeket decembertől április végéig jó hó borítja, így ha drágának találjuk a Tátrát és az Alpokat, jóval kevesebb pénzért remek téli napokat tölthetünk Erdély hegyeiben. A Magyarországi Kárpát Egyesület 2011 márciusában már a negyedik kárpát-medencei téli tábor szervezi a Madarasi Hargitára, erdélyi, kárpátaljai és felföldi (szlovákiai) résztvevőkkel. Tehát rajta, csináljunk a szükségből erényt, látogassuk meg és ezzel is segítsük a fejlődésnek indult, és nagy lehetőségek előtt álló erdélyi síterepeket.

Jeszenszky Géza

(Megjelent: *Magyar Turista*, 2010. november, 16-17.)